

Sadržaj

Predgovor	V
1. Odgovornost čelnika za dobar sustav financijskog upravljanja	1
1.1. Zakonodavni okvir za financijsko upravljanje i kontrole	1
1.2. Interna pravila i procedure važne za financijsko upravljanje	5
2. Što je važno za dobro i uspješno planiranje proračuna/financijskog plana	7
2.1. Uloga čelnika u strateškom planiranju	8
2.2. Sudionici u procesu pripreme proračuna/financijskih planova	10
2.3. Potreba za uravnoteženjem proračuna/financijskog plana	12
2.4. Važnost izrade uputa za korisnike i utvrđivanje limita	14
2.5. Obvezan sadržaj financijskog plana	15
2.6. Rokovi izrade i usvajanja proračuna/financijskog plana	18
2.7. Primjena načela transparentnosti	18
2.8. Operativno planiranje	19
3. Što je važno znati za dobro i uspješno izvršavanje proračuna/financijskog plana	20
3.1. Pravila izvršavanja proračuna i upravljanja prihodima i rashodima koja se moraju utvrditi zakonom odnosno odlukom o izvršavanju proračuna	20
3.2. Faze u procesu izvršavanja proračuna	27
3.3. Posebna pravila upravljanja proračunom koja svaki rukovoditelj treba znati	29
3.4. Zaduživanje i upravljanje gotovinom	34
3.5. Odnosi sa trgovačkim društvima u vlasništvu	37
4. Zašto je važno imati dobar računovodstveni sustav	41
4.1. Troškovno i upravljačko računovodstvo	42
4.2. Financijsko računovodstvo	48
5. Izvještavanje	50
5.1. Financijsko izvještavanje	50
5.2. Izvještavanje o financijskom upravljanju i kontrolama	53
6. Riznica kao model upravljanja – temeljne informacije za čelnike	58
6.1. Sustavi riznica u kontekstu upravljanja javnim financijama na lokalnoj razini	60
6.2. Temeljne funkcije lokalnih riznica	61

7. Unutarnja revizija kao podrška radu čelnika	65
8. Najčešće nepravilnosti u radu – zamke koje rukovoditelji moraju znati izbjeći	67
9. Propisi.....	73
- Zakon o proračunu	73
- Odluka o proglašenju Zakona o fiskalnoj odgovornosti.....	124
- Odluka o proglašenju Zakona o sustavu unutarnjih financijskih kontrola u javnom sektoru	129
- Pregled propisa vezanih uz financijsko upravljanje i kontrole.....	147

Predgovor

Poštovani čitatelji,

Pred vama je jedinstvena publikacija koja na sažeti način predstavlja i obrazlaže zakonski okvir i praktičnu primjenu osnova financijskog upravljanja, financijske kontrole i fiskalne odgovornosti. Publikacija je primarno namijenjena čelnicima i odgovornim osobama svih razina (gradonačelnici, župani, načelnici, pročelnici, ravnatelji, predsjednici, članovi upravnih vijeća, voditelji, članovi nadzornih odbora, predstavničkih tijela i drugi). Priručnikom se predstavlja i naglašava koncept koji se sustavom financijskog upravljanja i kontrola uvodi, te značenje i svrhu uspostavljanja tog sustava. Odgovornost za zakonito, namjensko i učinkovito korištenje sredstava je na čelnicima, a uspostavljanje dobrog sustava financijskog upravljanja im omogućava da se zaštite i prihvate svoju upravljačku odgovornost kao priliku, a ne opasnost.

S ciljem da se kroz svakodnevne poslove i odluke koje čelnici donose ukaže na ulogu financijskog upravljanja i kontrola, u ovoj publikaciji, taj sustav opisuje se kroz primjenu u osnovnim proračunskim procesima: planiranje, izvršavanje, računovodstvo i izvještavanje. U svakom od procesa ukazuje se na ono što je najvažnije za čelnike, kako dobro i na zakonit način organizirati i provesti te procese u praksi.

Uz proračunske procese naglašava se i uloga i značaj riznice za sustav financijskog upravljanja i kontrole budući da poslovanje kroz sustav riznice u pravilu znači efikasniju kontrolu i racionalnije upravljanje prihodima i rashodima. Stoga, uvođenje riznice predstavlja jedan od izuzetno važnih instrumenata za unaprjeđenje sustava financijskog upravljanja i kontrola kod korisnika proračuna.

Na kraju se daje pregled najčešćih nepravilnosti u radu proračuna, proračunskih i izvanproračunskih korisnika te javnih trgovačkih društava. Jasno se uočava da veliki dio nepravilnosti proizlazi iz nedostatka kontrola i slabo razvijenog sustava financijskog upravljanja. Te nepravilnosti nisu nimalo bezazlene. Premda se neke od njih događaju izvan izravne ingerencije čelnika, krajnja odgovornost je ipak na čelniku. Čelnik je taj koji mora uspostaviti preventivne mehanizme u cjelokupnom sustavu te na taj način prevenirati nastanak pojedinih nepravilnosti i nezakonitosti.

U prilogu priručnika objavljen je sustavan pregled osnovnih propisa čija se odredbe i primjena u tekstu obrađuje. To su tri osnovna zakona: Zakon o proračunu, Zakon o fiskalnoj odgovornosti i Zakon o sustavu unutarnjih financijskih kontrola u javnom sektoru. Tekst Zakona o proračunu aktualiziran je s najnovijim prijedlogom izmjenama i dopunama koje su 21. studenoga 2012. prihvaćene na sjednici Vlade

Republike Hrvatske i poslane u Hrvatski sabor na raspravu i usvajanje. Time ovo izdanje predstavlja zaokruženu cjelinu.

Vjerujemo da će ova publikacija svojim praktičnim pristupom pomoći svim čelnicima, ali i svim ostalim sudionicima proračunskih i poslovnih procesa, u lakšem razumijevanju obveza i očekivanja pri uspostavljanju i razvijanju sustava financijskog upravljanja.

Urednik:

Prof. dr. sc. Davor Vašiček